VEDLEGG

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Utdannings- og forskningskomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/4772-	20. oktober 2026

Representantforslag 2 S (2026-2027) om en mer kunnskapsorientert læreplan med en styrket lærerrolle

Representantene Joel Ystebø, Jonas Andersen Sayed og Jørgen H. Kristiansen mener dagens læreplanverk bidrar til å svekke elevenes læringsutbytte. De mener at det er viktig å ha gode basiskunnskaper til grunn for kritisk tekning og refleksjon, og er bekymret for at mangel på faginnhold i læreplanene gjør at vi mister felles referanserammer. De mener det faglige innholdet må komme tydeligere fram i læreplanene, ved å i større grad beskrive hvilke grunnleggende kunnskaper og ferdigheter elevene skal lære, mens mål om å kunne reflektere og kritisere bør utgå. Representantene mener videre at læreplanene undergraver lærerens rolle som leder i klasserommet. De skriver at vi må gå vekk fra tanken om at kunnskap er noe som utvikles hos elevene, og at læreplanene heller bør beskrive mer detaljert hva læreren skal gjøre som kunnskapsformidler.

I likhet med forslagsstillerne er jeg bekymret for nedgangen vi har sett i grunnskoleelevenes resultater i fag og ferdigheter som lesing, matematikk, naturfag og kunnskap om demokrati. Men, skolen er en kompleks organisasjon og læringsprosesser er krevende. Skal vi snu den negative utviklingen er det behov for et bredt sett med tiltak. Endringer i læreplandokumenter er åpenbart et relevant tiltak, men vil ikke alene bidra til at vi løfter elevenes læringsresultater.

Jeg har ved flere anledninger uttrykt at jeg er enig i at det er utfordringer ved dagens læreplanverk, som Kristelig Folkeparti og de borgerlige partiene innførte, først med Kunnskapsløftet (LK06) og senere justerte med fagfornyelsen (LK20). Evalueringen av

fagfornyelsen og fellesskoleutvalgets rapport viser begge både styrker, svakheter og konkrete behov for endringer av dagens læreplanverk. Det er behov for å gjøre endringer i læreplanene for både grunnskolen og videregående opplæring. Vi trenger læreplaner som er bedre verktøy for lærerne, og som er tydeligere på det faglige innholdet. Det er vi allerede i gang med, og det vil vi fortløpende fortsette med. Jeg er imidlertid ikke enig i konklusjonen fra forslagstillerne om at det må settes ned et offentlig utvalg som skal utrede omlegging til en mer kunnskapsorientert læreplan med klart definert faginnhold på hvert trinn, og en tydeligere beskrivelse av læreren som kunnskapsformidler. Det er flere grunner til dette.

For det første krever omfattende endringer i læreplanmodell enormt mye tid og ressurser fra alle nivå i skolen. Evalueringen av fagfornyelsen er tydelig på at store læreplanreformer forutsetter bred involvering av lærere, skoleledere og andre fageksperter. Dette tar veldig mye tid og kapasitet som kan brukes på andre tiltak og innsatser som trolig vil ha større effekt på elevens læringsresultater. Jeg mener derfor det er viktig at vi på kort sikt konsentrerer oss om å sette i gang nødvendige læreplanendringer på områder der det er identifisert særlige behov. Det betyr ikke at det ikke vil legges opp til involvering underveis. Jeg vil utdype nedenfor hvilke prosesser som er satt i gang.

For det andre har vi nylig fått rapporten fra fellesskoleutvalget, som regjeringen satte ned i 2024. Fellesskoleutvalget har gjort sin vurdering av evalueringen av fagfornyelsen og hatt omfattende dialog med lærere, skoleledere, kommuner, elever og foreldre. Utvalget vurderer i likhet med både forslagsstillerne og meg, at det blant annet må bli bedre balanse mellom innhold og kompetanse i læreplanverket og at vi må sikre at innholdet i større grad bidrar til at vi får felles referanserammer. Men, de har også vurdert at det ikke er behov for – eller ønsket – en *omfattende* læreplanreform nå. Utvalgets forslag er nå ute på høring, med frist 21. desember. Nå mener jeg det er riktig å lytte til høringssvarene til fellesskoleutvalgets rapport og de konkrete endringene som de foreslår for læreplanverket.

Evalueringen av fagfornyelsen viser i hovedsak at det er oppslutning rundt fagfornyelsen og læreplanverket (LK20). Mange peker på at selve læreplanprosessen var god og at LK20 gir rom for profesjonell dømmekraft og muliggjør dybdelæring. Ett av målene med fagfornyelsen var at læreplanene skulle bli mindre omfangsrike. Evalueringen viser at det har blitt færre kompetansemål, men at flere av målene ble mer åpne og gir mindre tydelig retning for valg av innhold. Evalueringen viser imidlertid også at åpne læreplaner med stort handlingsrom oppleves ulikt og at læreplanverket oppleves som komplekst av en del lærere. Det er også forskjeller mellom fag.

Jeg mener derfor at vi allerede har et godt nok kunnskapsgrunnlag til å gjøre de nødvendige justeringene i læreplanene, slik at de blir bedre verktøy for lærerne. Både evalueringen av fagfornyelsen, fellesskoleutvalget og tilbakemeldingene jeg har fått fra de som jobber i skolen tyder på at disse endringene kan gjøres gjennom justeringer i dagens læreplanmodell. Jeg vil understreke at endringene vi gjør må bygge på et solid kunnskapsgrunnlag, men jeg mener

det nå verken er tid eller nødvendig å vente på vurderingene fra nok et utvalg. Under redegjør jeg for noen av de prosessene vi er godt i gang med.

Læreplanen i matematikk for 1.–10. trinn er allerede endret for å tydeliggjøre innholdet i kompetansemålene og gi tydeligere faglige avgrensninger. Læreplanen tydeliggjør nå utvikling av regneferdigheter og beskriver tydeligere progresjonene i utviklingen av regning som grunnleggende ferdighet. Den reviderte planen gjelder fra inneværende skoleår.
Jeg ønsker også å endre organiseringen og innholdet i opplæringen for de yngste elevene slik at det legges mer vekt på opplæring i de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning, samtidig som det legges vekt på lek, fysisk aktivitet og utvikling av sosiale og emosjonelle ferdigheter. Vi foreslår blant annet å innføre et nytt målkonsept i læreplanene på 1. og 2. trinn som ikke bare angir mål for hva elevene skal lære, men også mål for undervisningen. Forslagene er ute på høring denne høsten.

Det er også satt i gang et arbeid for å vurdere endringer i læreplanene i kroppsøving og kunst og håndverk, og planen er at forslag til endringer skal på høring slik at disse er klare til å tas i bruk høsten 2027. I kroppsøving er det blant annet behov for å gjøre det tydeligere hva som er grunnlaget for vurdering i faget, mens det for læreplanen i kunst- og håndverk gjøres endringer for å tilpasse faget bedre til blinde eller sterkt svaksynte elevers behov.
Videre har jeg satt i gang et arbeid for å vurdere behovet for de digitale grunnleggende ferdighetene slik de er definert i dagens læreplaner, og innføring av et mulig teknologifag. Jeg har allerede gjort endringer både i overordnet del og i læreplaner i fag som gjør det klart at bruken av digitale enheter skal være særskilt varsom for elever på 1.–4. trinn.

Som representantene viser til, har jeg allerede satt i gang arbeidet med å utvikle veiledende innholdslister til flere læreplaner i fag. Listene for samfunnsfag og musikk ble klare til inneværende skoleår. Disse listene skal blant annet ramme inn noe av innholdet alle elever skal lære om og bidra til fellesskap, og gi felles referanserammer og historisk og kulturell innsikt. De skal ha en bred tilnærming til innholdet i læreplanverket og både bygge på og støtte opp under verdigrunnlaget i overordnet del av læreplanverket, og vise forslag til mer konkret innhold som tema, hendelser, tekster, musikk, bilder osv. som skoler og lærere kan bruke i arbeidet sitt i ulike fag og på ulike trinn. Lister for norskfaget sendes snart ut på en innspillsrunde, og skal sammen med lister for samisk være klare til skoleåret 2027-2028. Det skal også lages lister for kunst og håndverk/duodji, mat og helse og KRLE. For meg er det viktig at disse listene utarbeides av fagfolk, derfor legger ikke jeg andre føringer for dette arbeidet enn at de skal være i tråd med læreplanverket og verdigrunnlaget.

Jeg er også opptatt av at videregående opplæring skal være et skoleslag som kvalifiserer til både arbeid og utdanning og som gir ungdommen den kompetansen Norge trenger. Som en del av arbeidet med en ny fag- og timefordeling i videregående opplæring og utvikling av fremtidens videregående, har Utdanningsdirektoratet startet arbeidet med en ny

læreplanstruktur for videregående opplæring. Jeg mener at kunnskap og ferdigheter bør ha en tydeligere plass også i videregående enn de har i dagens læreplaner.

Dette er bare noen eksempler på det arbeidet jeg allerede er i gang med når det gjelder læreplaner. I tillegg vil jeg, blant annet som en del av oppfølgingen av Lesekommisjonen som skal levere sin rapport på nyåret, vurdere behov for endringer i norskfaget. Jeg har også satt i gang en utredning om valgfagsordning på mellomtrinnet og det pågår prosesser for Læreplan i norsk for elever med samisk som førstespråk som får opplæring i norsk tegnspråk og utvikling av Valgfag tegnspråk.

De endringene som nå gjøres i læreplanene skal bidra til en bedre balanse mellom tydelige beskrivelser av faglig innhold og mål for elevenes kompetanse. Nye læreplaner som utvikles skal gi en tydeligere ramme for det faglige innholdet, der målene og progresjon er mer konkret beskrevet.

Jeg er opptatt av at vi nå ikke går fra en grøft til den andre, men at vi finner en middelvei med læreplaner som gir mer støtte og har et konkret faginnhold uten at de blir for detaljerte og overfylte. Det er fordeler og ulemper knyttet til læreplaner med stor vekt på faginnhold og læreplaner med stor vekt på beskrivelser av kompetanse. En læreplan som legger for mye vekt på kompetansebeskrivelser kan bli utydelig og ikke gi tilstrekkelig støtte til lærernes arbeid. Det kan både føre til at det blir større forskjeller mellom klasserom og skoler, og at vi mister viktige felles referanser som binder oss sammen. En læreplan som legger for stor vekt på beskrivelser av faginnhold vil på den andre siden kunne bli svært detaljert og omfattende. Det kan redusere lærerens faglige handlingsrom og mulighet til å tilpasse undervisningen til sine elever.

Forslagsstillerne ønsker at grunnleggende ferdigheter i lesing og skriving skal prioriteres, men vil samtidig ta ut kompetansemål som inneholder begreper som å reflektere og kritisere. Jeg støtter at ferdigheter i lesing og skriving er helt avgjørende for elevens danning og utdanning. Men, jeg mener også at ferdigheter som refleksjon og kritisk tenkning er viktig i et samfunn der fakta og kunnskap utfordres og manipuleres. Forutsetninger for å kunne tenke kritisk og reflektere er selvsagt at elevene har faglig kunnskap og solide grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning.

Endringer i læreplanene vil ikke alene snu den negative utviklingen i resultater. I likhet med representantene er jeg opptatt av å styrke lærerrollen. Læreren skal være sjefen i klasserommet. Regjeringen har derfor endret lovverket på flere områder for å styrke lærernes autoritet. Lærerne har nå fått mer handlingsrom til å sørge for ro i timen og beskytte fellesskapet mot forstyrrelser. Vi har sørget for lovendringer som gjør det tydelig at ansatte på visse vilkår kan gripe inn fysisk mot elever når det er nødvendig for å avverge skade på person eller eiendom, og også når det er nødvendig for å avverge psykiske krenkelser og vesentlige forstyrrelser av opplæringen.

Oppsummert vil jeg understreke at vi nå har et godt kunnskapsgrunnlag for å gjøre nødvendige endringer i læreplanene slik at de blir bedre verktøy for lærerne, og at det derfor ikke er behov for nok en utredning. Selv om jeg er enig i at det er utfordringer ved dagens læreplanverk, er jeg uenig i konklusjonen fra forslagstillerne om at svaret på dette er å sette ned et nytt utvalg. Det skolen trenger nå er ikke flere problembeskrivelser, men konkrete endringer. Det arbeidet er jeg i full gang med, sammen med partene i skolen. Å sette ned et nytt utvalg vil bare forsinke de nødvendige endringene vi har satt i gang og planlegger. Dette er endringer som jeg mener langt på vei imøtekommer formålet med representantenes begrunnelser for forslaget.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun